

HUISJE, BOOMPJE...

MAAR **GEEN** KINDJE

Moeder worden is voor heel wat vrouwen vanzelfsprekend, maar het lot is niet iedereen gunstig gezind. Soms vliegt de ooievaar gewoon door. En blijf je verlangend in de verte kijken.

DOOR BARBARA CLAEYS. FOTO: WOUT HENDRICKX.

T

Toen ik nog op de middelbare school zat, had ik nog niet veel zekerheden in het leven. Ik was zestien. Ja, ik wilde verder studeren, maar welke richting die studies zouden uitgaan? Ik had geen flauw idee. En ja, ik was van plan om een leuke baan te vinden en hard te werken, maar in welke branche? Ook dat leek me toen nog erg wazig. Ik was zoekend, zat met heel wat vragen waarop ik niet meteen een duidelijk antwoord vond. Op één vraag na dan: wil je ooit moeder worden? Als iemand me dat vroeg, hoefde ik niet eens antwoord te geven; mijn blik sprak boekdelen. Ook de rest van het gezin twijfelde geen seconde: ik had iets met kinderen. Mijn eerste grote liefde had duidelijk vaderlijke ambities, dus was ik ervan overtuigd dat we samen aan dat grote avontuur zouden beginnen. Niet dus. Na enkele jaren knippen, vertrok hij halsoverkop naar het buitenland. Ook mijn tweede liefde was gek op kinderen, maar wegens gezondheidsproblemen met een genetische inslag wilde hij zijn kinderen niet erfelijk belasten, dus paste hij liever voor het vaderschap. Ik twijfelde: kies ik voor de liefde en zet ik mijn kinderwens opzij, of begin ik helemaal opnieuw? Ik ging voor de laatste optie. De drang naar een eigen kind bleek te groot. Een periode van korte relaties en keihard werken volgde. Ik werd vijftig voor ik het goed en wel besepte.

Zonder vaste relatie en nog steeds verlangend naar een kind. Het vermoeden dat ik me zou moeten verzoenen met een leven zonder kind, werd steeds groter.

Ik vond het verschrikkelijk. Vriendinnen werden mama, overal om me heen zag ik baby's, maar alles wees erop dat het mij nooit zou overkomen.

Tot ik een jaar later toch de ware tegenkwam. Een man die al een kind had, maar bereid was om nog eens vader te worden. Alles gebeurde in versneld tempo: ik werd zwanger, kreeg een zoon. Net voor mijn veertigste was ik dan toch moeder. Drie jaar later volgde nummer twee. Terwijl de vriendinnen al pubers in huis hebben, sjouw ik me nu te pletter met de buggy en Maxi-Cosi. De luiertijd is nog lang niet voorbij, maar ik geniet. En ja, ik denk soms met heimwee terug aan mijn vrijheid van toen. Zonder kinderen, zonder verantwoordelijkheid, zonder zorgen; het had wel iets. En nee, het is niet elke dag feest met kinderen in huis. De gebroken nachten slopen je. Het geregeld en gedoe als er eentje ziek is, vervloek je na een tijd. Maar ze zijn er wel, mijn kinderen. Mijn kinderwens werd vervuld.

DAN MAAR EEN ANDER LEVEN

Na jaren onzekerheid en een steeds kleiner wordende kans op dat grote geluk kan ik me voorstellen hoe vrouwen zich

voelen die verlangen naar een kind, maar kinderloos blijven. Vrouwen als Tonia en Nathalie. Allebei hebben ze zich intussen verzoend met een leven zonder kind. Maar toch, soms steekt het, en de ene dag is het moeilijker om te dragen dan de andere. Ook psychotherapeute Christine Janssens weet hoe diep de impact van die onvervulde kinderwens op je leven kan zijn. Ze ondervond het aan den lijve toen ze jarenlang dacht zelf geen kinderen te kunnen krijgen. Ook in haar praktijk krijgt ze vrouwen over de vloer die hun wens om moeder te worden definitief moeten loslaten. Christine Janssens: "Dat is vaak keihard. Zussen, vriendinnen, collega's worden allemaal mama. Dat maakt het extra moeilijk. Bovendien gaat het om onzichtbaar verlies. Wat je verliest, is er nooit geweest en toch staat je leven op zijn kop en is er verdriet. Psychotherapeute Hilde Vleugels beschreef dat mooi in haar boek *Scherven*: 'Er is voor het nooit geboren kind geen plaats op het kerkhof, geen foto in het familiealbum. ▶

PSYCHOTHERAPEUTE CHRISTINE JANSSENS

'Wat je verliest, is er nooit geweest, maar zet je leven op z'n kop. Er is een rouwproces, maar dat wordt niet erkend'

Het heeft hooguit een naam in het hart van zijn ouders'. Ikzelf heb het vaak over 'schaduwverdriet'. Het verdriet wordt niet gezien door anderen. De rouw wordt niet erkend, en toch moet je door datzelfde rouwproces. Daar probeer ik vrouwen met een onvervulde kinderwens in te begeleiden. Soms kan het helpen de kinderloosheid zo concreet mogelijk te maken. Stel dat je wel een kind zou hebben gehad, zou het dan een jongen of meisje zijn geweest? Welke moeder zou je dan geweest zijn? Op wie zou het kind lijken? De geboorte van het nooit geboren kind, noem ik het. Als dat lukt, kunnen ze echt afscheid nemen van dat kind en rouwen om het verloren toekomstbeeld. Kinderloze vrouwen voelen zich soms incompleet. Het feit dat er geen kind komt, tast hun vrouwelijkheid aan. Ze hebben het gevoel dat ze falen en dat hun lichaam hen in de steek laat. Ook dat is vaak zwaar om te dragen. Als vrouw hoor je toch leven te brengen? Waarom lukt het hen dan niet? Bovendien kampen heel wat ongewild kinderloze vrouwen met een schuldgevoel. Naar hun partner, omdat ook hij uiteindelijk geen vader zal worden. Naar hun ouders, omdat ze hen nooit een kleinkind zullen kunnen

geven. Ze maken ook anderen ongelukkig, denken ze. Ook dat is moeilijk om te verwerken."

GELUKKIG WORDEN, KUN JE LEREN

Waarom willen zo veel vrouwen per se moeder worden? En waarom doet het vaak zo'n pijn als dat niet lukt? Is het iets wat aangeboren is: worden we als vrouw met die kinderwens op de wereld gezet? Of is het een verlangen dat pas gaandeweg groeit? Wetenschappers buigen zich al jaren over dat thema. Een eenduidig antwoord is er niet. Christine Janssens: "Uiteraard zijn er vrouwen die absoluut geen kinderen willen. Het kan een bewuste keuze zijn, maar de meeste vrouwen hebben echt wel een kinderwens, het moederinstinct kan heel sterk zijn. Ook nu weer mogen we de druk van de maatschappij niet onderschatten. Moeder of vader worden is zo'n evidentie dat je er al van kleins af mee geconfronteerd wordt. 'Later als je groot bent en zelf mama wordt...'. Alsof het ouderschap een logische stap is die iedereen neemt. Huisje, boompje, kindje. Pas je niet in dat plaatje, dan is er hoogstwaarschijnlijk iets mis met je. Bovendien zorgen ook je ouders soms voor een extra

druk. Ze verlangen naar dat kleinkind en kunnen niet wachten tot het er is. Met alle gevolgen van dien." Diezelfde maatschappij kan bikkelhard zijn voor vrouwen die nooit moeder zullen worden. Christine Janssens: "Dan zeggen ze: 'Geniet dan maar des te meer van je vrijheid, want die hebben we met onze kinderen niet'. Alsof je daar als vrouw die intens naar dat kind verlangt, boodschap aan hebt. Alsof die vrijheid het gemis kan compenseren. 'Probeer gewoon verder te gaan met je leven'. Klinkt gemakkelijk, maar doe het maar eens als je met gigantisch verdriet kampt. Lukt het je niet om de draad van het leven op te pakken, dan word je al snel als zwak gezien, iemand die zich blijft wentelen in haar verdriet. Als kinderloze vrouw word je ook je leven lang met dat gemis geconfronteerd. Je zult nooit moeder zijn, maar ook nooit grootouder. Kinderloze vrouwen klampen zich vaak te hard vast aan die moederrol. Ze duwen de andere rollen in hun leven weg, of verliezen ze uit het oog. Pas als je alle rollen in balans ziet, ze laat 'samenspelen', komt er ruimte vrij om op een andere manier gelukkig te worden."

WWW.THERAPIE-DELINDE.BE

PSYCHOTHERAPEUTE CHRISTINE JANSSENS

'Onze maatschappij kan bikkelhard zijn voor kinderloze vrouwen. 'Geniet maar van je vrijheid', zeggen ze dan'